

УДК 378.091

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.80.1.19>

О. В. Білостоцька

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

У дослідженні обґрунтовано засоби формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки. Розроблений комплекс засобів включає оптимальне поєднання традиційних форм організації професійної підготовки із інноваційними. Виявлено ефективність використання таких методів розвитку критичного мислення, як: технологія брейн-стормінгу, інсерт, кластер, ромашка Блума, сінквейн, фішбоун, дискусія-ранжування, корзина ідей, ментальні картки, або інтелект-картки, 6 капелюхів мислення, круговий та рольовий мозковий штурм.

Реалізація окреслених засобів відбувалася за трьома етапами: мотиваційно-стимулювальним, інформаційним, дослідницько-діяльним. Мотиваційно-стимулювальний етап спрямований на ознайомлення здобувачів освіти з особливостями вокально-фахової роботи вчителя музичного мистецтва; формування активного інтересу майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва до вокального виконавства й мистецької педагогіки та стимулювання їх до самостійного дослідження методології вокального мистецтва. Інформаційний етап спрямований на формування пізнавальної активності та засвоєння відповідних компетенцій, зокрема на опанування знання й уміння пошуку наукової інформації щодо вокальної педагогіки, категоріального апарату дослідження, методології науково-педагогічного дослідження для вирішення актуальних питань сольного і ансамблевого виконавства та методики викладання музичного мистецтва; на вільне оперування теоретичними та емпіричними методами дослідження сучасних методик, технологій, систем вокальної роботи.

Дослідницько-діяльний етап передбачає опанування майбутніми вчителями музичного мистецтва практичних умінь та навичок використовувати різні форми та методи науково-дослідної роботи у процесі вокальної підготовки; умінь застосовувати міждисциплінарні зв'язки в процесі дослідження; умінь аналізувати, оцінювати, синтезувати вокальні методи, методики, технології для роботи з учнями різного віку та рівні музичної підготовки; формування критичного мислення й особистісно-фахової рефлексії в процесі вивчення методології вокальної педагогіки.

Ключові слова: методологічна компетентність, вокальна підготовка, майбутній учитель, музичне мистецтво, комплекс засобів.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку системи вищої музично-педагогічної освіти вимагає посилення її дослідницького компонента, розширення арсеналу науково-практичних методів, їх системного використання в освоєнні комплексної мистецько-педагогічної дійсності на інтегративному і міждисциплінарному щаблях, що потребує переосмислення змісту професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва з акцентом на формування його методологічної компетентності як показника інноваційного педагога нової генерації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формуванню компетентності у професійній підготовці майбутніх учителів мистецького профілю присвячене дослідження О. Боблієнко, Т. Бодрової, Є. Валіт, Ван Юе, Л. Василенко, Н. Гузій, О. Гуральник, А. Козир, Л. Масол, С. Мельничука, М. Михаськової, М. Моїсєєвої, О. Олексюк, Г. Падалки, Л. Пастушенко,

І. Полубояриної, Є. Проворової, Л. Пушкар, О. Ребрової, Р. Савченко, С. Світайло, Л. Теряєвої, О. Хижної, І. Хмелевської, Н. Цюлюпи, Цзян Хепін, О. Щолокової [1; 8; 9].

Вітчизняні та зарубіжні дослідники вважають, що методологічна компетентність є визначальним складником фахової підготовки майбутнього вчителя (О. Бережнова, В. Болотов, О. Вегнер, П. Кабанов, Т. Красноперова, Л. Пастушенко, І. Соколова, С. Толочко, С. Трубачова, В. Тушева) [3; 5; 6].

Теоретико-методологічні та практичні аспекти вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва розкриті в дослідженнях Л. Василенко, Н. Кьон, Лі Ліцюань, Ю. Мережко, Н. Овчаренко, Н. Толстової, Ло Чао, Хуан Чанхао, Чжан Чун, Ю. Юцевич [2; 4; 7].

Водночас теоретичний аналіз наукових джерел дав змогу виявити, що проблема обґрунтування та реалізації засобів формування методологічної

компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва ще не була предметом цілісного наукового дослідження.

Мета статті – обґрунтувати засоби формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Узагальнюючи дані наукових розвідок учених [3; 5; 6], сутність дефініції «методологічна компетентність вчителя музичного мистецтва» розглядаємо як інтегральну здатність особистості, яка включає систему знань, умінь, навичок, практичного досвіду, особистісних якостей та здібностей майбутнього педагога-музиканта, що зумовлюють здатність здобувачів освіти до науково-дослідної та мистецько-педагогічної діяльності з одночасною здатністю до самореалізації і самовдосконалення.

Для реалізації зазначеної мети дослідження було проведено педагогічний експеримент зі здобувачами освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 13.00.04 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» на базі КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР. Метою експерименту було впровадження засобів формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процес вокальної підготовки здобувачів освіти експериментальної групи. Робота проводилася за аудиторними формами вокального навчання: на індивідуальних заняттях із освітнього компонента «Вокал», на лекційних, практичних та семінарських заняттях із дисциплін «Методика викладання музичного мистецтва», «Методика музичного виховання у ЗЗСО», та за позааудиторними формами вокальної підготовки: на засіданнях студентського науково-творчого товариства «Перехрестя», студентського наукового гуртка «Домінанта», науково-методичних семінарах та вебінарах, концертах-лекціях, майстер-класах, конкурсі виконавської майстерності, методичному рингу, дебатах, під час дослідницької естафети, на спецкурсі з розвитку критичного мислення, на уроках мистецтва та музичного мистецтва.

Реалізація засобів формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки здійснювалася за трьома етапами: мотиваційно-стимулювальним, інформаційним, дослідницько-діяльним.

Мотиваційно-стимулювальний етап експерименту спрямований на ознайомлення здобувачів освіти з особливостями вокально-фахової роботи вчителя музичного мистецтва; формування активного інтересу майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва до вокального виконавства й мистецької педагогіки та стимулювання їх до самостійного дослідження методології вокального мистецтва.

Інформаційний етап спрямований на формування пізнавальної активності та засвоєння відповідних компетенцій, зокрема на опанування знань й умінь пошуку наукової інформації щодо вокальної педагогіки, категоріального апарату дослідження, методології науково-педагогічного дослідження для вирішення актуальних питань сольного та ансамблевого виконавства і методики викладання музичного мистецтва; на вільне оперування теоретичними та емпіричними методами дослідження сучасних методик, технологій, систем вокальної роботи.

Дослідницько-діяльний етап експерименту передбачає опанування майбутніми вчителями музичного мистецтва практичних умінь та навичок використовувати різні форми і методи науково-дослідної роботи у процесі вокальної підготовки; умінь застосовувати міждисциплінарні зв'язки у процесі дослідження; умінь аналізувати, оцінювати, синтезувати вокальні методи, методики, технології для роботи з учнями різного віку та рівні музичної підготовки; формування критичного мислення й особистісно-фахової рефлексії в процесі вивчення методології вокальної педагогіки.

Перед впровадженням засобів формування методологічної компетентності з викладачами, які забезпечують освітній процес 014.13 «Середня освіта (Музичне мистецтво)», було проведено методичний семінар-практикум, який розкрив мету, завдання, зміст, технологічні етапи зазначених засобів, надано методичні рекомендації для проведення аудиторних і позааудиторних форм роботи із застосуванням методів розвитку критичного мислення та нетрадиційних форм науково-дослідної та методичної роботи здобувачів освіти.

Для формування професійно спрямованої пізнавальної мотивації у здобувачів освіти застосувались індивідуальні заняття з освітнього компонента «Вокал» та робота у науковому гуртку, диспут. У процесі проведення занять здійснювалося: формування активного інтересу учасників експерименту через розкриття специфіки вокально-педагогічної роботи вчителя музичного мистецтва; пізнання виконавського та науково-методичного досвіду з цієї діяльності.

Так, для активізації інтересу здобувачів освіти на індивідуальних заняттях із вокалу створювалася проблемна ситуація, яка потребувала розкриття специфіки вокально-педагогічної роботи вчителя із застосуванням таких методів, як мозковий штурм, діалогічна пара, корзина ідей, синквейн.

Використання дослідницько-пошукових завдань дало можливість здобувачам освіти самостійно виявити у психолого-педагогічних, мистецтвознавчих, фахових джерелах і класифікувати систему вокально-педагогічних методів та визначити оптимальні методи їх розвитку.

На кожному занятті з вокалу виділявся час для проведення евристичної бесіди з метою виявлення специфічних особливостей вокально-хорового співу учнів на уроках музичного мистецтва й у різних формах позааудиторної музично-виховної роботи. Здобувачі освіти моделювали фахові проблемні ситуації в роботі з солістом, вокальним ансамблем, у процесі чого формувалися знання щодо специфіки розвитку дитячого голосу з урахуванням вікових особливостей; недоліків звукоутворення; вокального репертуару.

Для розвитку пізнавального інтересу в позааудиторній роботі використовувались евристичні бесіди та проблемні завдання із використанням проєктних методів: ознайомитися з творами кіномистецтва, які пов'язані з вокалом; проаналізувати та класифікувати їх за напрямками; створити презентацію щодо визначення індивідуального стилю виконавця, який робить його унікальним; застосувати методи аналогії та порівняння й взяти участь у дискусії «Синтез вокалу мистецтва та кіномистецтва» під час засідання студентського наукового гуртка «Домінанта».

Крім того, доцільним виявилось використання творчо-аналітичних завдань, наприклад, необхідно було обрати для аналізу творчості постать видатного співака чи вокального педагога, прослухати виступи або знайти інтерв'ю чи методичні рекомендації, майстер-класи, в яких виконавець (педагог) розповідає про власний творчий шлях і специфіку використовуваної ним вокальної методики; здобувачам освіти пропонувалось проаналізувати зазначений досвід та підготувати доповідь із відеопрезентацією.

Ефективним у процесі впровадження засобів формування методологічної компетентності є використання проєктних методів. За вибором здобувачі освіти створювали дослідницький або творчий проєкт із такої тематики: «Класика і сучасність – виконавство та інтерпретація», «Дихальна гімнастика О. Стрельнікової – панацея чи міф», «Вокалотерапія – шлях до гармонії», «Фонопедичний метод розвитку голосу В. Ємельянова – секрет успіху», «Академічний & народний – дебати-вибори».

На *інформаційному етапі* увагу було спрямовано на опанування здобувачами освіти знань й умінь пошуку наукової інформації щодо методології вокальної педагогіки та методики викладання музичного мистецтва у ЗЗСО, категоріального апарату дослідження проблем виконавської та фахової сфери, методології науково-педагогічного дослідження для вирішення актуальних проблем вокального навчання учнів різного віку; на опанування теоретичних та емпіричних методів дослідження вокального виконавства. На цьому етапі використовувались індивідуальні заняття з вокалу, лекційні, практичні та семінарські заняття

із «Методики викладання музичного мистецтва» та засідання студентського науково-творчого клубу «Перехрестя», диспут, дебати, бліц-турнір, дослідницька естафета, методи «акваріум», мозаїка джигсу, фішбоун, груповий брейнрайтінг.

На заняттях із вокалу перед здобувачами освіти ставили інформаційно-пошукові й пізнавальні завдання, створювали проблемні ситуації, які потребували знання й уміння знаходити, аналізувати, синтезувати, узагальнювати інформацію з наукових основ вокального навчання та виконавства. Так, під час опанування теми «Співацьке дихання» учасникам давалися завдання дослідницького характеру: проаналізувати, в дослідженнях яких науковців, вокальних педагогів та виконавців розкрито питання фізіології співацького дихання; визначити, хто з дослідників запропонував новий теоретичний або практичний підхід до розуміння зазначеного питання; розглянути фізіологічний механізм співацького дихання на основі узагальнення наукових і методичних поглядів; створити словник ключових термінів із теми.

У процесі опанування теми «Роль резонаторів у звукоутворенні» учасникам експерименту пропонувалися дослідницькі завдання: створити стратегію інформаційного пошуку з окресленої тематики; проаналізувати переваги, недоліки, складність у застосуванні та можливість комбінування з іншими системами «Теорії резонансного співу» В. Морозова та «Методики свідомого резонансного співу»; з'ясувати, чи дійсно «Фонопедичний метод розвитку голосу» В. Ємельянова та «Методика комплексного розвитку співацького голосу» ґрунтуються на резонансній теорії співу; провести «журналістське розслідування» на тему «Методика потокового співу В. Іваннікова – новий секрет *bel canto*»: докази та міфи»; заповнити словник ключових термінів із теми.

Для усвідомлення сутності методології дослідження вокального мистецтва майбутніх учителів музичного мистецтва було ознайомлено з міждисциплінарним науковим знанням музичної семіотики та герменевтики – методами виявлення сутності вокального твору, зокрема семіотичним і герменевтичним аналізом вокального твору. У процесі евристичної бесіди майбутні вчителі опанували знання щодо виявлення одиниць словесної та музичної мови; визначали їх синтаксичні структури (синтактику), коло образних значень (семантику), форми, драматургії, доходили висновку щодо належності твору до лірики, драми чи епосу (прагматика). Також було використано метод герменевтичного аналізу, у процесі якого учасники навчалися інтерпретувати вокальні твори, що були вже розглянуті з позиції музичної семіотики. Здобувачі освіти визначали символічну сутність різних знакових позначень вокального твору та на основі такого визначення й аналізу

інтерпретацій видатних співаків намагалися тлумачити авторський текст вокального твору.

Використання екстраполяції відбувалось і під час упровадження в освітній процес діагностичних методів із моніторингу та оцінювання вокальних знань, умінь, навичок, здібностей. Під час практичних занять здобувачі освіти опановували такі методи науково-педагогічного дослідження, як спостереження, самоаналіз, тестування, анкетування, бесіда, інтерв'ю, для визначення психологічних особливостей особистості виконавця та учня, його сенсорних й інтелектуальних музичних здібностей, вокально-хорових навичок, розвитку емоційної сфери, прийомів вокально-сценічної виразності, вміння концентруватися й перевілюватися, проникати в художню сутність образу, творчо виражатися.

Для усвідомлення здобувачами освіти міждисциплінарного зв'язку освітніх компонентів майбутнім учителям пропонувалося дослідницьке завдання: на основі використання методів аналізу, синтезу, узагальнення та класифікації систематизувати знання з різних педагогічних і мистецьких дисциплін, які, на їхню думку, сприяють формуванню вокальних компетенцій.

На засіданнях студентського наукового гуртка учасники опановували різні види, умови, етапи та логіку проведення педагогічного експерименту в закладах загальної середньої та вищої освіти, спрямовані на впровадження в освітній процес актуальних методик, технологій, систем вокального навчання учнів і здобувачів вищої освіти. Результати експериментальної роботи здобувачі освіти подавали у вигляді доповідей на засіданнях гуртка, публікації статей і тез доповідей у наукових фахових виданнях, участі у конференціях, «круглих столах», семінарах, вебінарах та під час роботи над курсовим і дипломним проектами.

Моніторинг та оцінювання рівня засвоєння методологічних знань у сфері вокальної освіти здійснювалися за такими формами, як: колоквиум, бліц-турнір, диспут, дослідницька естафета, дискусія-ранжування, створення інтелект-карт із зазначеної тематики та 6 капелюхів мислення.

На погляд здобувачів освіти, ефективною та цікавою формою стала організація диспуту за темою «Діджиталізація вокального мистецтва», який сприяв звільненню від психологічних затисків під час формулювання й озвучення власної точки зору. Створення ситуації успіху сприяло тому, що учасники диспуту вчилися толерантно, але впевнено та аргументовано відстоювати власну думку. Вони демонстрували ґрунтовні міждисциплінарні знання новітньої відео-, звукопідсилювальної, комп'ютерної техніки, від якої сьогодні залежить розвиток сучасного вокального мистецтва.

Під час *дослідницько-діяльного етапу* експерименту здобувачі вищої музично-педагогічної

освіти опановували практичні вміння та навички використання різних форм і методів науково-дослідної роботи у процесі вокальної підготовки; вміння застосовувати міждисциплінарні зв'язки під час дослідження вокальної проблематики; вміння аналізувати, оцінювати, синтезувати традиційні та інноваційні вокальні методи, методики, технології для роботи з учнями різного віку та різних рівнів музичної підготовки; відбувалося формування критичного мислення та особистісно-фахової рефлексії в процесі опанування методології вокальної педагогіки.

Система розроблених засобів впроваджувалася під час опанування здобувачами освіти таких освітніх компонентів, як «Вокал», «Методика музичного виховання у ЗЗСО», під час проходження педагогічної практики «Пробні уроки з музичного мистецтва у ЗЗСО», у процесі написання курсової роботи та на засіданнях наукового гуртка, науково-творчого клубу, під час участі у методологічних і вокально-методичних тренінгах, практичній конференції, дослідницькому фестивалі з використанням таких методів, як круговий і рольовий мозковий штурм, бортовий журнал, ментальні карти, акваріум, ділова гра.

На заняттях із постановки вокалу під час опанування теми «Сходінки вокальної майстерності: досвід та перспективи» здобувачам освіти пропонувалося індивідуальне науково-дослідне завдання щодо порівняльного аналізу та систематизації науково-методичних праць із вокального виконавства з метою створення власної авторської системи вокальної підготовки або вокального навчання учнів певного віку. З цією метою було використано такі методи: історико-ретроспективний аналіз праць із вокально-виконавського мистецтва і вокально-методичних напрацювань вітчизняних та іноземних вокальних педагогів; аналіз і класифікацію вокальних методик, технологій навчання співу. За результатами пошуку, аналізу й узагальнення здобувачі освіти визначили основні напрями досліджень науково-методичного та практичного досвіду з вокального виконавства: роботи, в яких досліджено становлення зарубіжних та українських вокальних шкіл; вплив вищої нервової діяльності на співацький процес; анатомію, психофізіологію та акустику звукоутворення в процесі постановки голосу; технічний розвиток голосу; виконавську творчість, охорону та гігієну співацького голосу, вокалотерапію як засіб власної та учнівської психофізичної корекції.

Із метою опанування теми з освітнього компонента «Методика музичного виховання у ЗЗСО» «Сценічна майстерність – мистецтво перевілення» було використано метод мистецької асоціації для формування у здобувачів освіти здатності до пошуку логічних й асоціативних зв'язків вокалу з іншими видами мистецтва. Здобувачі

вищої мистецько-педагогічної освіти розкрили сутність системи артистичного перевтілення К. Станіславського, І. Силаньєвої «Шлях до інтонації», в якій визначено психологічні основи образного перевтілення.

Формування здатності здобувачів освіти до використання поліхудожнього підходу відбувалося на практичних та семінарських заняттях із дисципліни «Методика викладання музичного мистецтва» під час засвоєння теми «Синтез мистецтв та поліхудожність фахово-виконавської діяльності на уроці музичного мистецтва». Перед здобувачами освіти було поставлене проблемне завдання: практично відтворити основи діалектичного, феноменологічного, історичного, культурологічного, семіотичного, герменевтичного, психофізіологічного, психолого-педагогічного підходів під час складання конспекту уроку з музичного мистецтва або мистецтва з використанням літератури, театрального, образотворчого мистецтва.

Опанування здобувачами методології дослідження вокального виконавства та мистецької педагогіки здійснювалося під час проведення методичного тренінгу з використанням методу моделювання, спрямованого на створення моделі індивідуальної траєкторії розвитку вокальних компетенцій здобувачів освіти першого курсу на основі попередньо проведеної діагностики. Сутність завдання полягала у прослуховуванні конкретного здобувача освіти, здійсненні ґрунтовного та всебічного аналізу його наявних і потенційних музичних здібностей та вокальних навичок, визначенні виконавського рівня та моделюванні стратегії розвитку співацького голосу з вибором оптимальних вокальних методів навчання, системи вокальних вправ, репертуару, з огляду на індивідуальні особливості.

Після проведення методичного тренінгу на основі роботи з тими ж здобувачами освіти учасникам експерименту пропонувалося створити власний елемент інновацій: удосконалення, модернізацію, адаптацію наявних технологій та методик вокально-хорової роботи під індивідуальність і рівень вокального розвитку конкретного здобувача. Дозволялося використовувати методи, прийоми, елементи вже наявних технологій, комбінувати їх, проте з обов'язковою зміною під конкретні задані умови. На основі власної створеної методики чи технології вокального навчання здобувачів освіти або учнів майбутніми учителями було розроблено методичні рекомендації щодо теоретичних засад і практичних методів та засобів вокального навчання за певною технологією. Результати методичних напрацювань учасників експерименту було представлено ними під час участі у науково-практичній конференції та дослідницькому фестивалі.

У процесі виконання завдань, участі у різних формах навчальної та науково-дослідної роботи

на основі використання методів педагогічної рефлексії здобувачі освіти створили власні портфоліо, які постійно поповнювали засвоєними методиками, засобами, системами, технологіями вокального навчання та виконавства, насамперед модернізованими й адаптованими під власні виконавські можливості та педагогічні здібності.

Висновки і пропозиції. Таким чином, розроблений комплекс засобів формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва включає оптимальне поєднання традиційних форм організації професійної підготовки (лекції-дискусії, ділові та рольові ігри, семінар-захист проєкту, семінар ліквідації безвихідних ситуацій, семінар-ситуація, евристичний семінар, соціально-психологічні тренінги, ІНДЗ, використання можливостей курсових, дипломних робіт, СНТ та наукові гуртки) із нетрадиційними (педагогічні, методичні, дослідницькі олімпіади, конкурси педагогічної та виконавської майстерності, мозковий штурм, дослідницький, методичний і виконавський ринг, дослідницький фестиваль, дебати, дослідницька естафета, діалогічна пара, методи «акваріум», мозаїка джигсу, зигзаг, карусель ідей).

Виявлено ефективність використання таких методів розвитку критичного мислення, як: технологія брейнстормінгу, інсерт, кластер, ромашка Блума, сінквейн, фішбоун, дискусія-ранжування, корзина ідей, ментальні картки, або інтелект-картки, 6 капелюхів мислення, круговий та рольовий мозковий штурм.

Експериментальне впровадження засобів формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки проходило за трьома етапами: мотиваційно-стимулювальним, інформаційним, дослідницько-діяльним.

Перспективи майбутніх наукових пошуків вбачаємо у подальшому дослідженні ефективних шляхів формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва з використанням інноваційних технологій виконавської підготовки.

Список використаної літератури:

1. Ван Юе. Формування методичної компетенції майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі навчання гри на фортепіано : дис. ... канд. наук із теорії та методики музичного навчання : 13.00.02. Київ, 2017. 256 с.
2. Ло Чао. Методика вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва засобами технології персоніфікації : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Суми, 2018. 257 с.
3. Пастушенко Л. Педагогічна технологія розвитку професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих мистецьких

- навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Рівне, 2017. 253 с.
4. Теряєва Л. Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях із хорового диригування : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2019. 259 с.
 5. Толочко С. Теоретичні й методичні засади формування науково-методичної компетентності викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2019. 45 с.
 6. Тушева В. Теоретичні і методичні основи формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів музики в процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2016. 45 с.
 7. Чжан Чун. Методика формування акмеологічної культури майбутніх учителів музики у процесі вокально-хорового навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2021. 236 с.
 8. Хепін Цзян. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі самостійної навчальної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2012. 227 с.
 9. Хмелевська І. Методика формування інтегральної компетентності майбутніх викладачів музичного мистецтва та хореографії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Суми, 2021. 20 с.

Bilostotska O. Implementation of the means of forming the methodological competence of future teachers of musical art in the process of vocal training

In a research means of formation of methodological competence of future teachers of musical art in the course of vocal preparation are proved. The developed complex of means includes an optimum combination of traditional forms of the organization of vocational training to innovative. The efficiency of use of methods of development of critical thinking is revealed: technology of brainstorming, insert, cluster, Blum's camomile, sinkveyn, fishboun, discussion ranging, basket of the ideas, mental cards or intelligence cards, 6 hats of thinking, circular and role brainstorming.

Realization of the outlined means got off on three stages: motivational stimulating, information, research and activity. The motivational stimulating stage is directed to acquaintance of applicants of education with features of vocal and professional work of the teacher of musical art; formation of active interest of future experts in the field of musical art to vocal performance and art pedagogics and their stimulation to an independent research of methodology of vocal art.

Information stage is directed to formation of informative activity and assimilation of the corresponding competences: on development by knowledge and abilities of search of scientific information on vocal pedagogics; categorial device of a research; methodology of a scientific and pedagogical research for the solution of topical issues of solo and ensemble performance and a technique of teaching musical art; free operating by theoretical and empirical methods of a research of modern techniques, technologies, systems of vocal work.

The research and activity stage provided mastering future teachers of musical art practical skills to use various forms and methods of research work in the course of vocal preparation; abilities to apply cross-disciplinary communications in the course of the research; abilities to analyze, estimate, synthesize vocal methods, techniques, technologies for work with pupils of different age and levels of musical preparation; formation of critical thinking and a personal and professional reflection in the course of development by methodology of vocal pedagogics.

Key words: *methodological competence, vocal preparation, future teacher, musical art, complex of means.*